

Mezinárodní obchodní instituce

Vznik mnohostranného obchodního systému

- **1914-1918 světová válka**
- neexistuje mezinárodní plán poválečné obnovy
- tendence k protekcionismu
- růst cel a obchodních bariér (*1931 Smoot-Hawley celní sazebník; 1932 Ottawa Imperiální celní preference; 1934 Zákon o obchodních dohodách*)
- obchodní války
- ekonomická krize
- růst nacionalismu
- **1935-1945 II. světová válka**

1945 –Poválečná obnova

- 26.6.1945 vzniká **OSN**
- 2 pilíře Bretonwoodského systému: **IMF** a **WB**
- chybí třetí pilíř pro obchod a zaměstnanost
- 1946-1948 – snaha vytvořit **ITO**
- v rámci **ECOSOC** (OSN) **přípravný výbor** (18/23 členů)
 - Londýn (1946) – návrh zahájit vzájemná jednání o odstranění bariér
 - New York (1947)
 - Ženeva (1947)
 - **Havana (1947-1948)**

1948 – Havana

– závěrečné setkání v rámci **Konference OSN o obchodu a zaměstnanosti**

- **Závěrečný akt** 24.3.1948

- vypracována charta ITO

- první kolo jednání Smluvních stran GATT

GATT 1948

- Provizorní řešení – protokol o provizorním provedení - 30.10.1947,

vstup v platnost 1.1.1948.

- 23 smluvních stran – vzájemná ujednání (dohoda) + kapitola V. charty

„General Agreement on Tariffs and Trade“

- základní principy: doložka nejvyšších výhod (MFN) a národní zacházení (national treatment)

- Následuje 8 kol mnohostranných obchodních jednání

1949: druhé kolo - **Annecy**

- 33 smluvních stran a 5,000 koncesí

1950: třetí kolo – **Torquay**

-34 stran, snižování cel

1956: čtvrté kolo – **Ženeva**

- 42 stran, snižování cel

1960-61: páté kolo „**Dillon round**“

- 45 stran, snižování cel

1964-67: šesté kolo: “Kennedy Round”

- pokračování snižování cel
- poprvé nastolena otázka jiných překážek obchodu (**anti-dumping**)
- 60 smluvních stran
- 1965: přidána část (VI) **Obchod a rozvoj** ke GATT

1973-79: sedmé kolo: “Tokyo Round”

- další snižování cel
- vícestranné smlouvy
- 99 smluvních stran

1986 – 93: osmé kolo: „Uruguay round“

- 1986: Deklarace z Punta del Este
- 1988: poločas, Montreal
- 1993: přijetí závěrečného dokumentu, Ženeva
- 1994: Konference v Marakeši – podepsání Dohody o zřízení WTO (124 členů)

WTO

- **WTO** vzniká 1.1.1995
- 1.1.1996 končí GATT (47) jako provizorní ujednání
- GATT 47 je v podstatě inkorporován do **GATT 94**

“Marakešská deklarace” – závěrečný dokument

Dohoda o WTO (cíle a funkce, orgány)

Příloha 1:

1A: Agreements on Trade in Goods (GATT 1994 + 19 mnohostranných dohod)

1B: GATS (Obchod službami)

1C: TRIPS (Obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví)

Příloha 2: Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů

Příloha 3: Mechanismus přezkoumávání obchodní politiky

Příloha 4: Vícestranné obchodní dohody

Orgány GATT

- **Smluvní strany** - 1x ročně
- **Mezikonferenční výbor** – od 1960 stálý orgán **Rada zástupců smluvních stran**
- **Výbory**
- **Sekretariát (Ženeva) - Generální ředitel**

Orgány WTO

- **Konference ministrů**
- **Generální rada**
- **Rady (zboží, služby, duševní vlastnictví)**
- **Výbory – pro obchod a rozvoj**
- **Sekretariát – Generální ředitel**

Základní charakteristika WTO

- Nezávislá na OSN systému
- Řízená členy (konsenzus)
- Podpora nezávislého sekretariátu
- Rozpočet 143 mil. Švýcarských franků